

Målnummer:	UM88-06	Avdelning:	5
Avgörandedatum:	2007-02-23		
Rubrik:	Vid prövning av en ansökan om uppehållstillstånd kan uppgifter av vikt återfinnas inte endast i sökandens dossié utan även i den dossié som avser den person till vilken anknytning söks (anknytningspersonen). Migrationsdomstolen har i målet endast haft tillgång till sökandens dossié trots att Migrationsverket i sitt beslut även beaktat uppgifter i anknytningspersonens dossié. Målet har på denna grund, allvarliga brister i handläggningen, och uppenbart oriktig rättstillämpning återförvisats till migrationsdomstolen för fortsatt handläggning.		
Lagrum:	<ul style="list-style-type: none">• 18 § fjärde stycket 1 lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar• 8 §, 18 § och 30 § förvaltningsprocesslagen (1971:291)• 1 kap. 8 a § första stycket 1 lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap• Övergångsbestämmelserna till lagen (2004:144) om ändring i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap• 5 kap. 3 § första stycket 1, 5 kap. 17 a § och 16 kap. 2 § utlänningslagen (2005:716)		
Rättsfall:	RÅ 1992 not. 234		

REFERAT

A ansökte i februari 2005 vid Sveriges ambassad i Damaskus om uppehålls- och arbetstillstånd åberopande anknytning till sin i Sverige bosatte make B. Muntlig utredning hölls med A inför ambassaden och med B på en av Migrationsverkets tillståndsenheter. Protokoll över de muntliga utredningarna upprättades och tillfördes A:s dossié hos Migrationsverket. Under handläggningen av ärendet lånades B:s dossié in. Migrationsverket avlog i beslut den 2 november 2005 ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd samt anförde bl.a.: Av B:s akt hos Migrationsverket framgår följande. Han ansökte om asyl i Sverige den 3 april 2002. Vid inledande asylutredning den 4 april 2002 uppgav han att C var hans hustru och att de hade bott tillsammans i hemlandet fram till dess att han lämnade landet. I ansökan om främlingspass undertecknad av B den 26 mars 2003 angav han D som sin hustru. I ärendet har inkommit personbevis från Skatteverket där C registrerats som D. Hon var den 11 januari 2005 registrerad som B:s maka sedan den 1 januari 2002. Av personbevis utfärdat av Skatteverket den 18 juli 2005 framgår att B den 7 januari 2005 registrerats som skild. Av personbevis utfärdat den 17 augusti 2005 är han sedan den 8 februari 2004 registrerad som gift med A. Malmö tingsrätt dömde den 16 december 2004 till äktenskapsskillnad mellan D och B. Av A:s irakiska identitetskort framgår att hon är ogift. - Uppehållstillstånd får enligt 2 kap. 4 § andra stycket 1 utlänningslagen (1989:529) ges till en utlänningsperson som är gift med någon som har beviljats uppehållstillstånd i Sverige utan att makarna stadigvarande sammanbott utomlands, om förhållandet framstår som seriöst och särskilda skäl inte talar mot att tillstånd ges. Inför prövningen av en sådan ansökan företas utredningar med båda parter där de får redogöra för vad de känner till om varandras liv med avseende på familj, arbete, bostad, intressen m.m. Uppräkningen gör inte anspråk på att vara uttömmande utan en bedömning beträffande seriositeten görs naturligtvis utifrån vad som framkommer i varje enskilt fall. Av prop. 1999/2000:43 s. 38 framgår att det finns objektiva grunder som kan användas som stöd för

bedömningen om ett förhållande kan anses framstå som seriöst. Bland annat skall förhållandet ha varat en tid, parterna skall ha träffats i viss utsträckning, ha god kännedom om varandra samt ha ett gemensamt språk att kommunicera på. I förarbetena till bestämmelsen anges vidare att ett förhållande normalt får bedömas som seriöst om det inte finns något som talar för att det är fråga om ett skenförhållande. Det får inte heller finnas några andra omständigheter som talar för att förhållandet inte framstår som allvarligt menat (prop. 1999/2000:43 s. 38 f.). Om det kommer fram sådana omständigheter i ett ärende måste utlänningsverket göra sannolikt att förhållandet ändå är seriöst. - Migrationsverket konstaterar inledningsvis att A och B tillhör samma släkt. Deras fäder är bröder. Det är därför naturligt att de känner till varandras familjeförhållanden mycket väl. Däremot vet A uppenbarligen inte om att B arbetat både som chaufför och snickare i hemlandet. Hon har tvärtom uttalat att han aldrig har förvärvsarbetat i hemlandet. Parterna saknar i stort sett kunskap om varandras fritidsintressen vilket är märkligt mot bakgrund av att de enligt uppgift håller regelbunden kontakt via telefon. De har också skilda uppfattningar om hur många barn de planerat. B började diskutera giftermål och förlovade sig med A samtidigt som han fortfarande var gift med D. Vid asylutredning hos Migrationsverket den 3 april 2002 uppgav han att C var hans hustru och att de bott tillsammans i Irak fram tills han lämnade landet. Denna information är oförenlig med såväl hans nuvarande beskrivning av sina relationer som med vad A berättat i denna del. Av ingivet personbevis framgår att B den 1 januari 2002 registrerats som gift med D. Drygt ett år senare angav han åter C som sin hustru, denna gång i sin ansökan om främlingspass. B:s förklaringar till detta tror inte Migrationsverket på. Först under 2004, efter att han gift sig med A, ansökte han om skilsmässa från D. Av ingivna personbevis från Skatteverket framgår att D så sent som den 11 januari 2005 fortfarande var registrerad som hans hustru. Av den information som kan utläsas av införskaffade handlingar från Skatteverket och Malmö tingsrätt kan konstateras, att B under en period av cirka tio månader har varit gift med två kvinnor och inte förrän sju månader efter skilsmässan låtit registrera att han gift sig med A. A:s olika uppgifter om B:s f.d. hustru är omöjliga att förstå. Båda är emellertid ense om att f.d. hustrun var gravid med en annan man när de träffade henne 2004, en information som de av någon oförklarlig anledning ansett viktig att framföra. Migrationsverket konstaterar slutligen att parterna skall ha sammanlevt endast under cirka en veckas tid i början av februari 2004. De har inte träffats sedan dess. Vid en samlad bedömning av vad som framkommit under de utredningar som företagits i ärendet finner Migrationsverket att åtskilliga omständigheter pekar på att förhållandet inte är allvarligt menat. B har inte gjort sannolikt att förhållandet ändå är seriöst. Det åberopade förhållandet kan därför enligt verkets mening inte anses framstå som seriöst i utlänningslagens mening. Förutsättningar för att bevilja A uppehållstillstånd i Sverige föreligger därför inte. Hennes ansökan därom skall således avslås.

A överklagade beslutet.

Länsrätten i Skåne län, migrationsdomstolen (2006-05-12, Emanuelsson), yttrade: A har uppgett att hon den 3 februari 2004 gifte sig i Irak med sin i Sverige bosatte make. Hon var då 17 år. Av handlingarna i målet framgår att maken vid tidpunkten för giftermålet med A var registrerad i Sverige som gift med en annan kvinna. - Enligt nu gällande utlänningslag (2005:716) skall någon seriositetsprövning inte ske beträffande makar, utan uppehållstillstånd skall beviljas en utlänning som är gift med en i Sverige bosatt person, såvida inte särskilda skäl mot att bevilja ett sådant tillstånd föreligger. Enligt 1 kap. 8 a § 1 lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap erkänns ett äktenskap som ingåtts enligt utländsk lag inte i Sverige, om det vid tidpunkten för äktenskapets ingående skulle ha funnits hinder mot det enligt svensk lag och minst en av parterna hade hemvist i Sverige. Enligt svensk rätt krävs tillstånd för att underårig skall få ingå äktenskap. Tillstånd får meddelas endast om det föreligger särskilda

skäl. Således hade hinder förelegat om parterna velat ingå äktenskap i Sverige. Enligt praxis "läkes" inte bristerna genom att den myndiga ålder uppnås, utan äktenskapet betraktas som en nullitet; dvs. som icke-existerande. Redan på denna grund skall överklagandet därför avslås. Vidare följer av 5 kap. 17 a § 2 stycket 2 och 3 utlänningslagen att uppehållstillstånd får vägras om den person till vilken anknytning åberopas redan är gift eller om någon av parterna är under 18 år. Skäl finns således att vägra tillstånd även på dessa grunder.

A fullföljde sin talan och yrkade även att Migrationsöverdomstolen skulle hålla muntlig förhandling i målet. A anförde bl.a. följande till stöd för sin talan. B var inte medveten om att det var förbjudet att ha två hustrur i Sverige och trodde att det var en enkel sak att ändra hustruns namn här. När hon genomförde den muntliga anknytningsutredningen hade hon färdats en lång, svår och farlig väg och var inte i ett normalt tillstånd. Hon förstod därför inte riktigt innebörden av det hon sade och var under psykisk press. Detta kan förklara vissa motstridiga uppgifter i utredningen. Att hon ingått äktenskap måste anses vara styrkt genom de handlingar som getts in till Migrationsverket, bl.a. vigselbevis. I januari 2006 besökte B henne i Irak. Hans familj ordnade en ny äktenskapsceremoni eller äktenskapsfest för dem, vilken är dokumenterad på film och fotografier. Det är svårt för dem att leva åtskilda och mycket svårt för dem att vara tillsammans i Irak med tanke på situationen i landet. De behöver vara tillsammans i Sverige. De har daglig kontakt per telefon. Det har uppstått en allvarlig konflikt mellan deras familjer beroende på att hon ännu inte har fått komma till sin make i Sverige. Det är fråga om stora problem som påverkar makarnas psykiska tillstånd.

Migrationsverket bestred bifall till överklagandet.

Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen (2007-02-23, Wahlqvist, Schött, Gylling Lindkvist, referent), yttrade:

Migrationsdomstolens handläggning

Av 8 och 30 §§ förvaltningsprocesslagen (1971:291) följer att rätten skall tillse att ett mål blir så utrett som dess beskaffenhet kräver och att rättens avgörande av ett mål skall grundas på vad handlingarna i målet innehåller och vad som i övrigt förekommit i målet.

Vid prövning av en ambassadansökan, när fråga är om uppehållstillstånd på anknytning till en person, kan uppgifter av vikt återfinnas i den dossié som avser den person till vilken anknytning söks.

Migrationsöverdomstolen noterar inledningsvis att det inte framgår av migrationsdomstolens dagboksblad eller på annat sätt i akten att migrationsdomstolen inför beslutsfattandet lånat in B:s dossié. Migrationsdomstolen har således endast haft tillgång till A:s dossié trots att verket i sitt beslut även beaktat uppgifter som återfinns i B:s dossié. Av Migrationsverkets beslut framgår att A och B i vissa avseenden ansetts ha lämnat oförenliga uppgifter. Verket har i sitt beslut också funnit att det åberopade äktenskapet inte framstår som seriöst. Det får anses vara en allmän princip inom förvaltningsprocessrätten att den överprövande domstolen skall ha tillgång till i vart fall samma beslutsunderlag som den domstol eller myndighet som närmast prövat den sak som är föremål för prövning. Det finns inte skäl att i detta fall göra undantag från denna princip. Migrationsöverdomstolen anser därför att migrationsdomstolen borde ha rekviderat B:s dossié innan målet företogs till avgörande. Att migrationsdomstolen inte gjort detta är en allvarlig brist i handläggningen som inte kan avhjälpas i Migrationsöverdomstolen.

Vidare framgår av migrationsdomstolens dom att domstolen fäst avgörande avseende vid att B vid tidpunkten för giftermålet med A var registrerad i

Sverige som gift med en annan kvinna och att A då var 17 år. Migrationsverket har i det överklagade beslutet konstaterat att B under en period av cirka tio månader har varit gift med två kvinnor och inte förrän sju månader efter skilsmässan låtit registrera att han gift sig med A. Den omständigheten att A endast var 17 år vid äktenskapets ingående har emellertid inte direkt berörts i Migrationsverkets beslut. Migrationsöverdomstolen anser mot bakgrund av det anförda att det ålegat migrationsdomstolen att bereda A tillfälle att yttra sig över denna fråga innan målet avgjordes (jfr 18 § förvaltningsprocesslagen och RÅ 1992 not. 234). Migrationsdomstolens underlåtenhet i nu berört hänseende utgör ytterligare en allvarlig brist i domstolens handläggning.

Migrationsöverdomstolen finner även skäl uppmärksamma att nämndemän inte deltagit när målet avgjordes av migrationsdomstolen. Målet har i migrationsdomstolen avgjorts av en lagfaren domare ensam trots att målet inte kan anses vara av enkel beskaffenhet, se 18 § fjärde stycket 1 lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar och 16 kap. 2 § utlänningslagen (2005:716).

Migrationsdomstolens rättstillämpning

Migrationsdomstolen har i sin motivering anförts att A var 17 år, dvs. underårig, när hon ingick äktenskap med B. Vidare har domstolen med hänvisning till innehållet i 1 kap. 8 a § första stycket 1 lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap därför betraktat äktenskapet som en nullitet. Härvid har migrationsdomstolen emellertid förbisett övergångsbestämmelserna till lagen (2004:144) om ändring i lagen om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap. Övergångsbestämmelserna innebär att de bestämmelser som migrationsdomstolen har hänvisat till inte skall tillämpas på äktenskap som har ingåtts före den 1 maj 2004. Eftersom A och B, enligt vad migrationsdomstolen antecknat i sin dom, ingick äktenskap före detta datum, är migrationsdomstolens motivering felaktig i detta avseende.

Avslutningsvis noterar Migrationsöverdomstolen även följande beträffande migrationsdomstolens rättstillämpning. Enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 utlänningslagen skall, om inte annat följer av 17-17 b §§ samma kapitel, uppehållstillstånd ges till en utlänning som är make till någon som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige. Migrationsdomstolen har funnit att det finns skäl för att vägra tillstånd med stöd av 5 kap. 17 a § andra stycket 2 och 3 utlänningslagen. Dessa bestämmelser innebär att tillstånd får vägras om den person till vilken anknytning åberopas är gift med någon annan eller om någon av parterna är under 18 år. Migrationsdomstolen borde emellertid först ha företagit en prövning enligt första stycket samma paragraf vilket lagrum innebär att uppehållstillstånd får vägras bl.a. om ett äktenskap ingåtts uteslutande i syfte att ge utlänningen rätt till uppehållstillstånd. I detta sammanhang bör vidare påpekas att vid prövning av om tillstånd bör vägras enligt 5 kap. 17 a § utlänningslagen skall, i enlighet med vad som anges i tredje stycket samma paragraf, hänsyn tas till utlänningens övriga levnadsomständigheter och familjeförhållanden. I migrationsdomstolens motivering saknas även ställningstagande till tillämpligheten av detta stycke.

Migrationsöverdomstolen finner sammanfattningsvis att migrationsdomstolens handläggning av målet och rättstillämpning är behäftad med så allvarliga fel och brister att domstolens dom skall upphävas och målet återförvisas till migrationsdomstolen för fortsatt handläggning.

Vid denna utgång finns inte skäl att hålla muntlig förhandling i Migrationsöverdomstolen.

Migrationsöverdomstolens beslut. Migrationsöverdomstolen upphäver

migrationsdomstolens dom och visar målet åter till migrationsdomstolen för fortsatt handläggning. Migrationsöverdomstolen avslår yrkandet om muntlig förhandling.

Sökord: Uppehållstillstånd pga anknytning; Ambassadansökan; Återförvisning; Utredningsansvar; Dossie; Anknytningsperson; Domförhet; Ensamdomare; Nämndemän; Barnäktenskap; Underårig; Tvegifte

Litteratur:
